

Memo

Aan Raymond Brouwer (Hoeve De Eik)

Van Joost van Deelen

Betreft VKL028 - Invulling MKM Graspeel 49, Zeeland

Datum 30-11-2022

In opdracht van Hoeve De Eik verzorgt Kragten een bestemmingsplanwijziging voor een perceel aan de Graspeel 49 in Zeeland. De gemeente Maashorst schrijft voor dat er in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging MKM's (maatschappelijke kwaliteit verbeterende maatregelen) getroffen dienen te worden. Deze MKM's kunnen op diverse manieren worden ingevuld. In overleg met de gemeente is besloten om de MKM's op deze locatie te richten op verbetering van leefcondities voor de in de omgeving van het plangebied aanwezige fauna en zodoende het versterken van populaties van deze soorten.

Het huidige perceel wordt opnieuw ingericht als paardenweiden met in het midden schietwilgen, omgeven door een scheerhaag van haagbeuken. De bestaande bebouwing op het perceel blijft gehandhaafd. Afbeelding 1 toont een uitsnede van het beplantingsplan, met daarop aangeven de paardenweiden, omgeven door hagen, met in het midden een rij van schietwilgen. Deze nieuwe inrichting zorgt voor een verhoging van de structuurvariatie van het plangebied en draagt daarmee bij aan het verbeteren van het leefgebied voor diverse soorten.

Afbeelding 1. Uitsnede beplantingsplan

Door Kragten is nader bepaald welke MKM's er op de locatie Graspeel 49, Zeeland, aanvullend op de reeds voorziene herinrichting, passend en kansrijk zijn. Voor het bepalen van de juiste MKM's is gekeken naar de volgende aspecten:

- Waargenomen soorten in de afgelopen 5 jaar
- Landgebruik op het perceel en directe omgeving

Waargenomen soorten

Middels een korte bureaustudie is gekeken welke soorten in de afgelopen 5 jaar rondom het plangebied zijn waargenomen. Hiervoor is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). De waargenomen soorten geven een indruk van de huidige biodiversiteit van het plangebied en de directe omgeving. Tabel 1 toont een overzicht van de aantallen aangetroffen soorten, verdeeld over de verschillende soortgroepen. Bijlage 1 toont de volledige lijst met aantallen aangetroffen soorten. De waargenomen korstmossen en vaatplanten betreffen nagenoeg allemaal algemene soorten. Hetzelfde geldt voor de waargenomen insectensoorten, met uitzondering van het oranje zandoogje. Deze soort is aangemerkt als "gevoelig" op de rode lijst. De waargenomen vogelsoorten bevatten enkele kwetsbare en gevoelige soorten. Het gaat hierbij o.a. om torenvalk, patrijs, keep, kramsvogels, wulp en veldleeuwerik. Er zijn 2 zoogdieren waargenomen, namelijk haas en das.

Tabel 1. Overzicht aantal aangetroffen soorten in en rondom plangebied in de afgelopen 5 jaar

Soortgroep	Aantal soorten
Korstmossen	7
Vaatplanten	30
Geleedpotigen - Insecten	11
Vogels	24
Zoogdieren	2
Eindtotaal	74

Landgebruik directe omgeving en plangebied

Het plangebied is gelegen in intensief gebruikt agrarisch gebied. De omliggende percelen zijn in gebruik als (tijdelijke) graslanden of voor het verbouwen van aardappelen, mais en bieten. Met name de omliggende aardappel- en maisteelt hebben een zeer beperkte waarde op het gebied van biodiversiteit.

Het plangebied zelf bestaat uit permanent grasland op zandgrond, aan de zuid- en oostkant omgeven door een bomenrij. Geleidelijke overgangen tussen bomenrij en grasland ontbreken. Aan de westkant van het perceel staan 3 gebouwen. Er zijn geen waterpartijen aanwezig binnen het plangebied.

Maatschappelijke Kwaliteit verbeterende Maatregelen (MKM's)

De maatschappelijke kwaliteit verbeterende maatregelen dienen gericht te zijn op het bevorderen van de biodiversiteit in het plangebied. Door het gekozen beplantingsplan wordt reeds een verhoging van de structuurvariatie binnen het plangebied gerealiseerd. Dit beplantingsplan maakt het plangebied geschikt als leefgebied voor diverse diersoorten. Gelet op het landelijk en agrarisch karakter van de directe omgeving, de waargenomen soorten in de omgeving en het voorgenomen inrichtingsplan zijn de volgende soortgroepen geselecteerd als doel voor de MKM's.

- Vogels, met name gericht op akkervogels (o.a. torenvalk) en ervogels (o.a. steenuil, ringmus, en spreeuw)
- Zoogdieren (egels)

In overleg met de gemeente Maashorst is gekozen voor de volgende invulling van de MKM's:

- 10 x vogelnestgelegenheid, verdeeld over verschillende erf- en akkervogels
- 2 x egelverblijfplaats

Deze MKM's hebben tot doel om het plangebied aan te vullen met momenteel nog ontbrekende nestgelegen en verblijfplaatsen. De invulling van de MKM's wordt hieronder per voorziening beschreven. Tevens worden adviezen gegeven m.b.t. het aanbrengen van de voorzieningen om effectiviteit zo groot mogelijk te maken.

Nestgelegenheden akker- en ervogels

Het plangebied biedt door de nieuwe inrichting geschikt leefgebied voor akker- en ervogels. Voor de torenvalk, steenuil, ringmus en spreeuw kunnen nestkasten geplaatst kunnen worden op het terrein. De nestkasten worden bij voorkeur in het najaar geplaatst, zodat vogels deze al vroeg in het voorjaar kunnen verkennen.

Steenuil: 1 nestkast.

Steenuilen zijn hollenbroeders en maken zelf geen nest. Ze nestelen in holtes in gebouwen en bomen. In afwezigheid van geschikte holtes in gebouwen of bomen, kan als alternatief een nestkast worden geplaatst. Deze worden doorgaans goed gebruikt. Muizen vormen het stapelvoedsel van de steenuil. De soort heeft echter een divers dieet en eet ook andere vogels of insecten. Het plangebied is zeer geschikt als leefgebied voor de steenuil. De kans op vestiging is daarmee reëel. Binnen het plangebied wordt het plaatsen van 1 nestkast voor steenuil geadviseerd.

De nestkast dient op een rustige plek opgehangen te worden, op een hoogte tussen de 2 en 5 meter. Bij voorkeur in een boom of in of tegen een schuur of ander gebouw. De nestkast dient niet in de volle zon te hangen. De opening is bij voorkeur niet op het westen gericht i.v.m. inregenen. Wel dient rekening gehouden te worden met uitlooptmogelijkheden bij de nestkast. Idealiter komt de nestkastopening uit op een horizontale tak of is deze voorzien van een plank. Deze gebruiken de steenuilen graag om te zonnen. Kant-en-klare steenuil nestkasten zijn in diverse winkels te koop. Bouwtekeningen en tips voor de handige doe-het-zelver zijn o.a. te vinden op de website <https://www.steenuil.nl/nestkasten>.

Bij het kiezen of bouwen van een steenuilnestkast zijn de volgende overwegingen belangrijk:

- Materiaalkeuze i.v.m. weerbestendigheid
- Vocht absorberend bodemmateriaal (bijv. houtzaagsel) aanbrengen. Steenuilen maken geen nest, dus het aanbrengen van bodemmateriaal in de nestkast is gewenst.
- Wering van predatoren zoals steenmarter. Hiervoor zijn enkele constructies bedacht die de steenmarter en andere predatoren toegang tot de nestkast onmogelijk maken.
- Nestkast goed vastzetten, zodat deze niet bewegen
- Een opening voor schoonmaak

Verdrinking in vee drinkbakken is een van de meest voorkomende doodsoorzaken onder jonge steenuilen. Indien open vee drinkbakken op het terrein geplaatst worden, wordt geadviseerd hier een eenvoudige voorzieningen in aan te brengen waardoor jonge steenuilen uit de bak kunnen klimmen. Deze voorzieningen zijn verkrijgbaar via de Vogelbescherming.

Torenvalk: 1 nestkast

Torenvalken bouwen zelf geen nest. Ze nestelen in oude vogelnesten van andere soorten of nissen en holtes in gebouwen. In afwezigheid van geschikte nesten of holtes, kan als alternatief een nestkast worden geplaatst. Muizen vormen het stapelvoedsel van de torenvalk. Daarnaast worden ook andere prooien zoals kleine vogelsoorten en grote insecten gegeten. De soort is in de omgeving meermaals waargenomen. In de directe omgeving en binnen het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig. De kans op bezetting van de nestkast is reëel. Binnen het plangebied wordt het plaatsen van 1 nestkast voor torenvalk geadviseerd.

De nestkast dient op een rustige plek opgehangen te worden, op een hoogte van minimaal 6 meter. Bij voorkeur in een stevige boom of aan een stevige paal. De opening is bij voorkeur gericht op het zuidoosten. Ook dient rekening gehouden te worden met vrij uitzicht vanuit de nestkast over open landschap zoals weiland of akkerland. De nestkast van de torenvalk is eenvoudig van ontwerp. Kant-en-klare torenvalk-nestkasten zijn in diverse winkels te koop. Bouwtekeningen en tips voor de handige doe-het-zelver zijn o.a. te vinden op internet

Bij het kiezen of bouwen van een torenvalknestkast zijn de volgende overwegingen belangrijk:

- Materiaalkeuze i.v.m. weerbestendigheid
- Vocht absorberend bodemmateriaal aanbrengen. Torenvalken maken zelf geen nest, dus het aanbrengen van bodemmateriaal in de nestkast is gewenst.
- Nestkast goed vastzetten, zodat deze niet bewegen

Ringmus: 5 nestkasten

Ringmussen leven vooral in kleinschalig cultuurlandschap in een omgeving met struikgewas en weilanden met vee. Ringmussen eten zaden en insecten. Ringmussen zijn holenbroeders en broeden in natuurlijke holtes in bomen en in gebouwen. Daar bouwen ze zelf een nest van plantenstengels, droog gras en takjes. Ringmussen vormen in de broedperiode losse gemeenschappen van 10 tot 50 paartjes en broeden graag in elkaars nabijheid. In afwezigheid van geschikte holtes in gebouwen of bomen, kunnen als alternatief nestkasten worden geplaatst. Deze worden doorgaans goed gebruikt. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor de ringmus. Er wordt geadviseerd meerdere nestkasten (5 stuks) bij elkaar te plaatsten. Dit kan in de vorm van speciale nestkasten waar meerdere nestgelegenheden bij elkaar zitten (zogenaamde mussenblokken of mussenflats) of meerdere losse kasten bij elkaar in de buurt.

De nestkasten dient op een rustige plek opgehangen te worden, op een hoogte tussen de 2 en 3 meter. Bij voorkeur in een boom of in of tegen een schuur of ander gebouw. De nestkast dient niet in de volle zon te hangen. De opening is bij voorkeur gericht op het oosten. Wel dient rekening gehouden te worden met enige beschutting nabij de nestkast zodat de ringmussen rustig kunnen aanvliegen.

Kanten-klare ringmusnestkasten zijn in diverse winkels te koop. Bouwtekeningen en tips voor de handige doe-het-zelver zijn o.a. te vinden op internet. Bij het kiezen of bouwen van een ringmusnestkast zijn de volgende overwegingen belangrijk:

- Materiaalkeuze i.v.m. weerbestendigheid
- Ringmussen maken zelf nesten. Het aanbrengen van bodemmateriaal in de nestkast is niet nodig.
- Nestkast goed vastzetten, zodat deze niet bewegen
- Een opening voor nestkastcontrole en jaarlijkse schoonmaak

Maatregelen t.b.v. ringmussen komen over het algemeen ook ten goede aan huismussen. Hiervoor zijn dan ook geen aparte maatregelen uitgewerkt.

Spreeuw: 3 nestkasten

Spreeuwen zijn graslandvogels. Spreeuwen hebben een divers dieet. Ze eten vooral insecten in graslanden. In de zomer, herfst en winter eten ze ook fruit en bessen. Spreeuwen zijn holenbroeders en broeden in natuurlijke holtes in bomen en in gebouwen. De spreeuw is geen echte koloniebroeder maar broedt wel graag in elkaars nabijheid. In afwezigheid van geschikte holtes in gebouwen of bomen, kunnen als alternatief nestkasten worden geplaatst. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor de spreeuw. Er wordt geadviseerd meerdere nestkasten (3 stuks) bij elkaar te plaatsten. Dit kan door meerdere losse kasten bij elkaar in de buurt te plaatsen. Als alternatief voor nestkasten kunnen ook spreeuwpotten tegen de gevel worden bevestigd.

De nestkasten dient op een rustige plek opgehangen te worden, op een hoogte tussen de 3 en 5 meter. Bij voorkeur in een boom of in of tegen een schuur of ander gebouw. De nestkast dient niet in de volle zon te hangen. De opening is bij voorkeur gericht op het oosten. Het is belangrijk dat nestkasten in de nabijheid van kort grasland hangen.

Kanten-klare spreeuwnestkasten zijn in diverse winkels te koop. Bouwtekeningen en tips voor de handige doe-het-zelver zijn o.a. te vinden op internet. Bij het kiezen of bouwen van een spreeuwnestkast zijn de volgende overwegingen belangrijk:

- Materiaalkeuze i.v.m. weerbestendigheid
- Spreeuwen maken zelf nesten. Het aanbrengen van bodemmateriaal in de nestkast is niet nodig.
- Nestkast goed vastzetten, zodat deze niet bewegen
- Een opening voor nestkastcontrole en jaarlijkse schoonmaak

Huiswaluw

Het aanbrengen van nestgelegenheden voor huiswaluw behoort ook tot de mogelijkheden. Het plangebied biedt echter minder geschikt leefgebied voor huiswaluwen, vanwege de afwezigheid van water binnen het plangebied. I.v.m. beperkte doelmatigheid van voorzieningen voor de huiswaluw zijn deze niet nader uitgewerkt.

Verblijfplaatsen egel

Ook zoogdiersoorten waarvoor het plangebied na herinrichting geschikt leefgebied vormt, kunnen baat hebben bij het aanbieden van extra nestgelegenheid. Een voorbeeld van zo'n soort is de egel. Van de soort zijn geen waarnemingen bekend binnen het plangebied, maar de soort wordt verondersteld reeds aanwezig te zijn binnen de directe omgeving van het plangebied op basis van habitatgeschiktheid.

Egels hebben baat bij een droge beschutte plek. Nestgelegenheid voor de egel kan gecreëerd worden in de vorm van een takkenril of takkenhoop. Ook het plaatsen van kunstmatige egelhuizen behoort tot de mogelijkheden. Egelverblijfplaatsen dienen op rustige plekken te worden geplaatst. Bij voorkeur worden deze geplaatst nabij de natuurlijke grenzen van het leefgebied van de egel, zodoende worden deze door de egel sneller waargenomen. Egels zijn schuwe dieren. De ingang van het verblijf dient daarom zo te worden geplaatst dat deze afgeschermd en beschermd is.

Binnen het plangebied zijn 2 verblijfplaatsen voor de egel voorzien.

Kanten-klare egelverblijven zijn in diverse winkels te koop. Ook zijn op internet bouwtekeningen te vinden waarmee zelf een verblijf kan worden gemaakt. Bij het kiezen, bouwen en plaatsen van een egelverblijf zijn de volgende overwegingen belangrijk:

- Materiaalkeuze i.v.m. weerbestendigheid
- Nestmateriaal aanbrengen. Het aanbrengen van bodemmateriaal in het verblijf in de vorm van droge bladeren is gewenst.
- Een opening voor schoonmaak